

**Majandus- ja infotehnoloogiaministri 7. septembri 2023. a käskkirja nr 138
„Põlevkivisektori töötajate tööle asumise ja oskuste arendamise toetamine“ muutmise
käskkirja eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse majandus- ja infotehnoloogiaministri 7. septembri 2023. a käskkirja nr 138 „Põlevkivisektori töötajate tööle asumise ja oskuste arendamise toetamine“.

Muudatuse eesmärk on viia tasemeõppe osalejate sihtrühmale seatud terviseseisundist tulenev erisus kooskõlla 1. juunil 2025. a jõustuvate Vabariigi Valitsuse 29. septembri 2023. a määruse nr 90 „Tööhõiveprogramm 2024–2029“ § 24 lõike 3 muudatustega.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tööhõive osakonna nõunik Annika Sepp (tel 5911 9425, annika.sepp@mkm.ee), sama osakonna tööturuteenuste juht Kristi Suur (tel 5913 9212, kristi.suur@mkm.ee) ja õigusnõunik Ilona Säde (tel 5667 4014, ilona.sade@mkm.ee) ning strateegiaosakonna struktuurivahendite nõunik Pille Penk (tel 5918 2214, pille.penk@mkm.ee).

Eelnõu ja seletuskirja õigusliku ekspertiisi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (tel 639 7652, gerly.lootus@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb kahest punktist.

Eelnõu punktiga 1 sõnastatakse ümber muudetava käskkirja lisa „Põlevkivisektori töötajate tööle asumise ja oskuste arendamise toetamine“ punkt 2.2.1.2.11, millega viiakse tasemeõppes osalemise toetuse sihtrühmale seatud terviseseisundi tingimused kooskõlla 1. juunil 2025 jõustuvate Vabariigi Valitsuse 29. septembri 2023. a määruse nr 90 „Tööhõiveprogramm 2024–2029“ (edaspidi *THP*) § 24 lõike 3 muudatustega.

Käskkirja punkti 2.2.1.2.11 kohaselt on nimetatud punktis sätestatud isikutel õigus taotleda tasemeõppes osalemise toetust ka juhul, kui nad asuvad õppima käskkirja punktis 2.2.1.2.10 nimetamata õppekavadel.

Punkti 2.2.1.2.11 uue versiooni alusel võimaldatakse toetust taotleda nii neil, kel on tervisest tulenev takistus kui ka neil, kellel seda ei ole, kuid kes on toetuse taotluse esitamisele eelnud 12 kuu jooksul läbinud töövõime hindamise töövõimetoetuse seaduse alusel ning selle käigus on tuvastatud, et tema töövõime ei ole vähenenud, küll aga esineb tal vähemalt kerge piirang ühes või mitmes võtmetegevuses. Kerge piirangu esinemine viitab võimaliku tõsisema tervisepiirangu kujunemisele. Et piirangu süvenemist ennetada, võib osutada vajalikuks uue töökoha leidmine, mis võib eeldada tasemeõppes osalemise kaudu vajalike teadmiste ja oskuste omandamist.

Samuti sätestatakse punktis täiendavalt, et piiranguid õppekava valikule ei kohaldata isikutele, kelle puhul töötõrjehoiu arst on oma otsuses andnud hinnangu, et isik ei sobi senisel töökohal töötama ehk toetust ei võimaldata töötõrjehoiu arsti muude hinnangute alusel. See lisanõue töötõrjehoiu arsti otsusele kehtestatakse, kuna töötukassa karjäärinõustaja, kes hindab inimese tervisest tuleneva takistuse ja töötamise seost, ei ole pädev andma hinnangut töötõrjehoiu arsti otsusele, juhul kui selles on öeldud, et inimene sobib töötama teatud piirangute või lisatingimustega. Praktikast on ilmnenu, et töötukassa ei saa teha olemasolevate andmete põhjal põhjendatud otsust, milles hinnatakse seost töötamisele seatud piirangute ja lisatingimuste ning täiendus- või ümberõppe vajaduse vahel.

Tasemeõppes osalemise toetust on võimalik saada ka juhul, kui töötõrjehoiu arst on diagnoosinud isikul tööst põhjustatud haiguse või kutsehaiguse või talle on esitatud töölepingu ülesütlemise avaldus. Erinevalt THP vastavast sättest ei viidata ühe töösuhte üles ütlemise alusena sellele, kui isik on teenistusest vabastatud avaliku teenistuse seaduse § 93 lõike 1 alusel. See ei ole asjakohane, kuna põlevkivisektoris reguleerib töösuhteid töölepingu seadus ja avaliku teenistuse seadust ei kohaldata. Seega piisab viitest töölepingu seaduse vastavale sättele (§ 88 lõige 1 punkt 1). Loobutud on nõudest hinnata, kas inimene saab tervises seisundi tõttu senise töö tegemist jätkata või ei saa.

Eelnõu punktis 2 tuuakse selguse huvides ära ka tervisest tuleneva takistuse mõiste (THP § 6. punkt 7).

Muudatuse mõju sihtrühmale on väike, kuna käskkirja alusel saab tasemeõppes osalemise toetust oluliselt väiksem sihtrühm, kui sama teenust THP alusel. Samas on rakenduslikult ja sihtrühma võrdse kohtlemise seisukohast oluline kohaldada mõlemas õigusaktis sama terviseprobleemidega inimese määratlust.

Eelnõu punktiga 3 lisatakse käskkirja rakendussäte, mille kohaselt rakendatakse punkti 2.2.1.2.11 muudatusi tagasiulatuvalt alates 1. juunist 2025. a, st samal kuupäeval, mil THP-s § 24 lõikes 3 jõustuvad samasisulised muudatused.

Samuti lisatakse käskkirja rakendussäte, reguleerimaks olukorda, kus isik, kes ei saa tervises seisundi tõttu senise töö tegemist jätkata, taotles tasemeõppes osalemise toetust hiljemalt 31. mail 2025. a, st enne käskkirja punkti 2.2.1.2.11 muudatusi. Sellisel juhul lähtutakse toetuse maksmisel kuni 31. maini 2025. a kehtinud redaktsioonist, st 1. juunist 2025. a kohaldatakse käskkirja punkti 2.2.1.2.11 muudatusi alates 1. juunist 2025. a esitatud taotlustele.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706).

4. Märkused

Käskkiri ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses. Seletuskiri kirjeldab ainult käskkirjas nimetatud TAT muudatusi.

5. Käskkirja jõustumine

Käskkirja punktis 2.2.1.2.11 tehtud muudatusi rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. juunist 2025. a.

6. TAT muudatuste kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning Kliimaministeeriumile ja e-posti kaudu Riigi Tugiteenuste Keskusele, Ühtekuuluvuspoliitika fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskusele ning arvamuse avaldamiseks Eesti Töötukassale, rakenduskava seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile. Rahandusministeerium, Euroopa Komisjon, Haridus- ja Teadusministeerium ja Kliimaministeerium kooskõlastasid eelnõu vaikimisi. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kooskõlastas eelnõu (vt täpsemalt seletuskirja lisast).